

Legemidler og barn

Utarbeidet av klinisk farmasøyt Hilde Holm
Sykehusapoteket Gjøvik 2015

Hva menes med barn ?

Barn er ikke små voksne og kan ikke sees på som en homogen gruppe

- Fra 3-100 kg
- Fra 0-18 år
- Ulik grad av modning av kroppslige funksjoner

Aldersinndeling hos barn:

- Prematur : barn født < 37. svangerskapsuke
- Nyfødt: 0-1 mnd
- Spedbarn 1-12 mnd
- Barn 1-12 år
- Ungdom 12-18 år

MOM: Barn inntil pubertet, deretter benyttes voksen protokoll

Legemidler til barn

Legemidler er som regel utviklet og utprøvd på voksne

Barn er ikke små voksne og skal derfor ikke ha nedskalerte voksendoser.

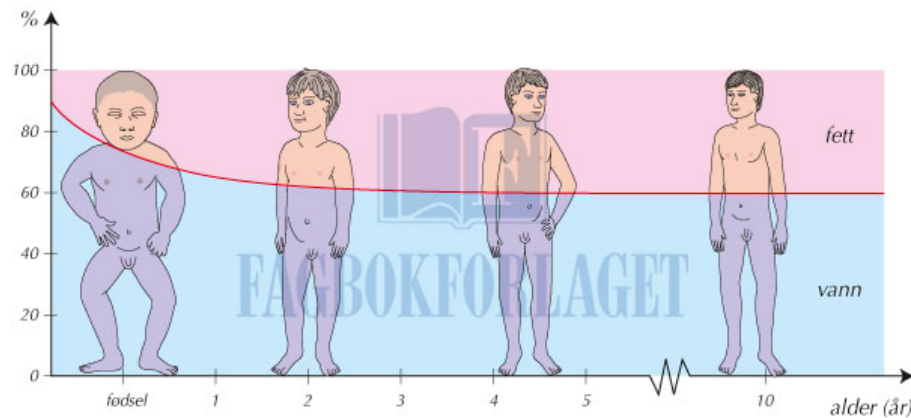
Farmakokinetikk og farmakodynamikk er aldersavhengig

- Barn vil ofte ha behov for andre doser legemiddel per kg kroppsvekt enn voksne
- Barn i ulike aldre kan også ha behov for ulike doser legemiddel per kg kroppsvekt

De største forskjellene mellom voksne og barn ser vi hos nyfødte og spesielt premature.

Farmakokinetikk hos spebarn / premature

- Absorpsjon
  - Opptak av legemidler fra tarm kan være noe dårligere
  - Tynn hud kan gi økt opptak fra kremer/salver som kan føre til uønsket systemisk effekt
- Distribusjon
  - Lavere nivå av plasmaproteiner kan gi større andel fritt legemiddel i blodet.
  - Prosentvis mer vann i kroppen som gir større fordelingsvolum for vannløselige legemidler

Farmakokinetikk hos barn

Eliminasjon

Nyfødte og i særlig grad premature barn har redusert eliminasjonskapasitet

- Umodent enzymsystem i lever
- Umoden nyreutskillelse

Barn <1 år trenger generelt lavere legemiddeldoser per kg kroppsvekt enn voksne

Hos barn over ett år er lever- og nyrefunksjonen høyere enn hos voksne.

Barn mellom 1 og 6 år trenger generelt høyere legemiddeldoser per kg kroppsvekt enn voksne

Farmakodynamikk hos barn

- Barn er mer følsomme for enkelte legemidler enn voksne uten at det kan forklares av farmakokinetiske forhold.
  - Konsekvensen er som regel at de må gis i mindre doser til barn
    - Eks : Acetylsalisylsyre , Morfin
  - Skyldes sannsynligvis endret reseptortetthet, reseptorsensitivitet eller umodenhet i cellen.
- Paradoksale legemiddelreaksjoner hos barn (= motsatt effekt)
  - Barn blir urolige og hyperaktive i stedet for sløve av legemidler slik f.eks Diazepam (Stesolid) og andre benzodiazepiner

Risiko for feilmedisinering av barn

Barn er mer følsomme for feilmedisinering enn voksne

Årsaker til feilmedisinering

- Feilaktig utregning
  - Doseringen oppgis ofte i milligram per kg kroppsvekt (mg/kg)
  - Desimalfeil ved utregning er vanligst
- Unøyaktig oppmåling
  - Selv små unøyaktigheter kan få betydelige konsekvenser
- Mangel på tilpassede legemidler
  - Uhensiktsmessige styrker og administrasjonsform

Konsekvens av feilmedisinering er ofte alvorligere hos barn

Legemidler og barn – viktig å huske på

Konsultasjon ved legemiddelbehandling hos barn

- Barn anses som barn inntil puberteten
- Vanlig å dosere i forhold til alder eller kroppsvekt
- Ofte andre doser per kg enn hos voksne
- Aktuelt å beregne doser
- Ofte små mengder som skal trekkes opp, bruk nøyaktig måleutstyr
- Stor fare for feilmedisinering
- Viktig å lese prosedyrene nøye
- Husk dobbelkontroll
  - på beregninger, rett preparat, rett styrke og rett dose